

บทที่ 6

สรุปและ เสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัด

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัด ในระดับมหภาคและจุลภาค ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากรและระบบชุมชน ทำให้พอจะสรุปข้อจำกัด ศักยภาพและบทบาทของ จังหวัดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันซึ่ง เป็นผลอันเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญใน 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. สรุปสภาพทั่วไปและปัญหาภายในของจังหวัด
2. สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภายนอก
3. สภาพปัญหาระดับภาค

สรุปสภาพทั่วไปและปัญหาภายในของจังหวัด

ก. ด้านกายภาพ

1. สภาพภูมิประเทศ จังหวัดลำพูน ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 3 ด้าน พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 43 อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 450-1,000 เมตร พื้นที่ทั้งจังหวัดมีขนาด 4,505.9 ตารางกิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดพื้นที่จังหวัดอื่นในภาคเหนือ จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.66 ของภาค

ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดมีรูปร่างค่อนข้างรี ในส่วนพื้นที่ตอนบนประกอบด้วยอาณาเขตของ 4 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอแม่ทา มีการตั้งถิ่นฐานหนาแน่น พื้นที่ส่วนใหญ่ติดต่อกับพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับทางตอนใต้ ได้แก่ อำเภอ ลี้ และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีขนาดพื้นที่กว้างขวาง อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางจังหวัด (เทศบาลเมืองลำพูน) มีการตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายตามที่ราบลุ่มระหว่างภูเขาและเส้นทางถนน พื้นที่ส่วนใหญ่ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และตาก

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดดังกล่าวมีผลทำให้

- สภาพพื้นที่ตั้งศูนย์กลางจังหวัดปัจจุบันของจังหวัดลำพูนคือ เทศบาลเมืองลำพูนถูกจำกัดความเจริญและการขยายเขตพื้นที่ เนื่องจากขนาดพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงทางตอนใต้มีแนวเขตแม่น้ำปิงแบ่งกันพรมแดนระหว่างพื้นที่ราบลุ่มบริเวณ เชียงใหม่-ลำพูน

- สภาพภายในจังหวัด เกิดความแตกต่างของพื้นที่ระหว่างพื้นที่ราบลุ่มตอนบนที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกผืนใหญ่ มีการตั้งถิ่นฐานที่หนาแน่นและมีความสะดวกในการใช้บริการจากภายนอก สำหรับพื้นที่อื่นส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่สูง มีภูเขามาก ทำให้ต้องตั้งถิ่นฐานตามธรรมชาติ มีข้อจำกัดในการขยายพื้นที่ และมีปัญหาในการให้บริการที่ไม่สะดวกโดยเฉพาะอำเภอสี่ ซึ่งมีพื้นที่กว้างขวางร้อยละ 31.42 ของจังหวัด รองลงมาได้แก่ กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีพื้นที่ร้อยละ 21.56 ของจังหวัด

- สภาพการตั้งถิ่นฐานปัจจุบันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกระจายความเจริญจากศูนย์กลางชุมชนไปยังพื้นที่ชนบทโดยรอบ เนื่องจากศูนย์กลางของแต่ละอำเภอมีศูนย์กลางเดียวที่ให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบ การให้บริการและการดูแลของรัฐไม่ทั่วถึง

2. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ และการท่องเที่ยว

ก) ดิน ดินที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตรในการปลูกข้าวของจังหวัดมีพื้นที่ 427.45 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 9.5 ของพื้นที่ทั้งหมด สำหรับพื้นที่ทางตอนบนสามารถปลูกข้าวได้ 360.1 ตารางกิโลเมตร และทางตอนใต้สามารถปลูกได้ 67.35 ตารางกิโลเมตร แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดจากภาพถ่ายดาวเทียม พบว่ามีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่มากกว่าพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูก สำหรับการปลูกไม้ผล และพืชไร่ที่สำคัญได้แก่ ลำไยและยาสูบ พบว่ามีพื้นที่เหมาะสมในการปลูกมากกว่าการใช้ประโยชน์

จังหวัดลำพูนมีเศรษฐกิจหลักที่สำคัญคือสาขาเกษตร แต่สภาพพื้นที่มีจำกัด ความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากที่ดินจึงมีความสำคัญต่อจังหวัดมากทั้งปัจจุบันและในอนาคต การพัฒนาพื้นที่ให้สามารถทำประโยชน์ได้เต็มพื้นที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้นได้ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่เหมาะสมและไม่ได้ใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอสี่ ซึ่งสามารถปลูกไม้ผลและพืชไร่ ได้อีกประมาณ 196 และ 89.16 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ

สภาพปัญหาจากทรัพยากรดินจึงพอสรุปได้ดังนี้

- การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับคุณสมบัติในการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด ซึ่งจะพบได้ในพื้นที่ทั่วไปของจังหวัด
- การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะพบว่าพื้นที่เหลืออีกมากที่สามารถใช้ประโยชน์ในการเกษตรที่มีเหมาะสมในการเพาะปลูกพืช โดยเฉพาะเขตอำเภอลี้
- จังหวัดลำพูนประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ปัญหาสำคัญในการทำการเกษตรก็คือปัญหาเรื่องพื้นที่ถือครองซึ่งมีขนาดเล็กลง เนื่องจากพื้นที่มีจำกัดและไม่ได้สัดส่วนกับการเติบโตของประชากร

ข) น้ำ จังหวัดลำพูนมีปริมาณน้ำฝนน้อยในฤดูแล้ง ดังนั้น แหล่งน้ำธรรมชาติจึงไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค สำหรับพื้นที่ทางตอนเหนือหลายอำเภอเป็นพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกและมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติหลายสาย นอกจากนี้ยังได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานเชียงใหม่ ทำให้พื้นที่ทางตอนเหนือสามารถทำการเกษตรได้ดีกว่าทางตอนใต้

ค) ป่าไม้ ป่าไม้ในภาคเหนือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำคัญหลายประการ นอกจากจะเป็นแหล่งงาน และแหล่งอาหารบริโภคของคนชนบทภาคเหนือ ป่าไม้ยังเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญของประเทศด้วย จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตภูเขาสูง พื้นที่ร้อยละ 64 ของพื้นที่จังหวัด ถูกสงวนไว้เป็นเขตป่าสงวนเพื่อรักษาความสมดุลย์ทางธรรมชาติ แต่การขาดแคลนไม้และความต้องการพื้นที่ทำกิน มีผลทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกเขตป่าสงวนฯ และการลักลอบตัดไม้ จากการสำรวจเนื้อที่ป่าไม้ในปีพ.ศ.2504 พบว่าจังหวัดลำพูนมีเนื้อที่ป่าประมาณ 3,466 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 76.22 ของพื้นที่จังหวัด แต่ในปี พ.ศ.2528 จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ป่าเหลือประมาณ ร้อยละ 59.08 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ป่าลดลงร้อยละ 23.2

ง) แร่ธาตุ ทรัพยากรในดินที่มีค่าทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนที่สำคัญ มีหลายชนิด กระจายอยู่ในเขตอำเภอลี้ บ้านโฮ่ง แม่ทาและบางส่วนของอำเภอบ้านฝาง กิ่งอำเภอบางเขนงั้ง แร่ที่มีคุณค่ามากได้แก่ แร่ลิกไนท์ และฟลูออไรท์ แหล่งแร่ที่สำคัญขนาดใหญ่ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ การนำแร่มาใช้ประโยชน์จึงมีปัญหาระหว่างคุณค่าแร่ในดินทางเศรษฐกิจและการสงวนพื้นที่เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ ปัจจุบันแร่ที่ผลิตได้เป็นแร่ที่นำไปใช้ในรูปวัตถุดับ และ เป็นแร่เพื่อการส่งออกตลาดต่างประเทศ แร่จึงมีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจต่อจังหวัดมากสาขาหนึ่ง

จ) การท่องเที่ยว จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ที่สำคัญและน่าสนใจมากในเขตล้านนาไทย แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น รวม 13 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง คือที่ตั้งของเมืองหริภุญไชยในอดีตและอำเภอป่าซาง แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ศาลากลาง และโบราณสถาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นมีกระจายในอำเภอต่าง ๆ ที่น่าสนใจได้แก่ แหล่งขายสินค้าพื้นเมืองป่าซาง ซึ่งเคยมีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ได้แก่หมู่บ้านชาวเขาแม่ห้วยหละ แม่ขนาด อำเภอบ้านโฮ้งและอำเภอแม่ทา รวมทั้งอุทยานแห่งชาติแม่วิ่ง เขตอำเภอลี้ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่น่าสนใจมาก

ปัญหาสำคัญในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่

- ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีน้อยและขาดการปรับปรุง
- ขาดความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยวทั้งทางด้านการประชาสัมพันธ์ ที่พักตลอดจน ความสะอาดอื่น ๆ

3. สาธารณูปโภค

ก) การคมนาคมขนส่ง ในด้านการติดต่อภายในจังหวัดระหว่างอำเภอต่าง ๆ ลำพูนมีเส้นทางการติดต่อทั้งหมดรวม 23 เส้นทาง สามารถติดต่อกับศูนย์กลางอำเภอได้สะดวกแต่สำหรับการติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับศูนย์กลางอำเภอพบว่ามีหมู่บ้านที่ไม่สามารถติดต่อได้สะดวกโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน เนื่องจากหมู่บ้านเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจาย ห่างไกลและอยู่ในเขตที่สูงซึ่งพบมากได้แก่หมู่บ้านชาวเขา และหมู่บ้านทางตอนใต้ ได้แก่บริเวณกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอลี้ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบระยะทางการบริการขนส่งจะพบว่าอำเภอทั้ง 2 ตั้งอยู่ไกลจากศูนย์กลางจังหวัดมากเกิน 100 กิโลเมตร มีรถโดยสารประจำทางบริการ 15-20 คันต่อวัน ปริมาณการจราจรเฉลี่ย ระหว่างอำเภอลี้-บ้านโฮ้ง พบว่าประมาณ 1,000 คันต่อวัน สำหรับกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างและอำเภอลี้มีการติดต่อกันน้อยที่สุด เฉลี่ยปริมาณจราจรประมาณ 400 คันต่อวัน แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ห่างไกลมีความเสียเปรียบในการมารับบริการ จึงมีการติดต่อกับศูนย์กลางน้อย สาเหตุก็เนื่องจากต้องใช้เวลาในการติดต่อที่มากกว่าและเสียค่าใช้จ่ายที่มากกว่าด้วย นอกจากนี้ความสะดวกจากการใช้บริการขนส่งโดยสารสาธารณะก็มีน้อยกว่า

ปัญหาในด้านการคมนาคมขนส่งของจังหวัดลำพูนพอจะสรุปได้ดังนี้

1) เส้นทางคมนาคมขนส่งภายในเหล่านี้มีความสำคัญต่อพื้นที่ชนบท และมีความสำคัญต่อการขนส่งสินค้าทางการเกษตรมาก ดังนั้นเส้นทางภายในที่เชื่อมต่อเขตชนบทจึงควรสามารถติดต่อกับศูนย์กลางได้สะดวก แต่พบว่าพื้นที่หลายแห่งใช้การไม่ได้ดีในทุกฤดู เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าทางการเกษตรและการใช้บริการที่ศูนย์กลาง

2) โครงข่ายภายในที่ติดต่อกันระหว่างศูนย์กลางอำเภอและพื้นที่ชนบทยังไม่สามารถเชื่อมต่อกันได้ทุกเส้นทางโดยเฉพาะเขตกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

ข) ไฟฟ้า จังหวัดลำพูนมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 48,023 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.73 แต่การกระจายการใช้ไฟฟ้า พบว่า อำเภอเมืองมีผู้ใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.28 และมีไฟฟ้าใช้เกือบทุกหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 96.25 สำหรับเขตทางตอนเหนือพบว่าได้รับการบริการไฟฟ้ามากกว่า ทางตอนใต้ โดยเฉพาะกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ซึ่งไม่มีไฟฟ้าใช้ และอำเภอลี้มีจำนวนผู้ใช้บริการเพียงร้อยละ 26.33 เท่านั้น ทำให้ 2 พื้นที่นี้ค่อนข้างล่าช้ากว่าพื้นที่อื่น

ค) ประปา การบริการน้ำเพื่อการบริโภคพบว่าในเขตชุมชน เช่น เขตเทศบาลและสุขาภิบาลเท่านั้นที่มีกิจการประปา สำหรับในหมู่บ้านการบริโภคน้ำส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ปัญหาการจัดสรรน้ำเพื่อบริโภคพบว่าในเขตเทศบาลมีความจำเป็นที่ต้องใช้น้ำประปามากแต่ปริมาณน้ำดิบมักไม่เพียงพอสำหรับใช้ผลิตในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากปริมาณน้ำจากแม่น้ำแม่กวงต่ำกว่าระดับ

ง) การสื่อสารและโทรคมนาคม จากการศึกษาสภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดที่ผ่านมาพบว่า เป็นอุปสรรคสำคัญในการติดต่อโดยตรงมาก เนื่องจากการติดต่อระหว่างชุมชนไม่สะดวก ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลามาก ซึ่งมีผลทำให้เกิดความแตกต่างของการบริการ การพัฒนาการบริการไปรษณีย์ โทรเลขและโทรศัทพ์จะช่วยแก้ปัญหาการสื่อสารที่ช่วยทำให้เกิดความสะดวก และลดค่าใช้จ่ายได้มากขึ้น การพัฒนาสื่อเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ห่างไกลได้ดีขึ้น การบริการประเภทไปรษณีย์ โทรเลขและโทรศัทพ์ของจังหวัดลำพูนพบว่ามีการกระจายบริการในเขตศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญเท่านั้น โดยเฉพาะ อำเภอเมือง และป่าซาง ซึ่งจะมีความพร้อมในการได้รับบริการทั้ง 2 ประเภทมากกว่าอำเภออื่น แต่ก็อยู่ในปริมาณที่ต่ำเมื่อเทียบกับการได้รับบริการในจังหวัดอื่น สำหรับการบริการโทรศัทพ์ของจังหวัดลำพูนพบว่าได้รับการบริการ คิดเป็นร้อยละ 2.94 ของภาคเท่านั้น

ปัญหาสำคัญทางด้านสื่อสารและโทรคมนาคมของจังหวัดคือการกระจายการบริการ เหล่านี้ไปสู่พื้นที่ห่างไกลให้มากขึ้น เพื่อทดแทนการติดต่อทางคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวก

ข. ด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจรายสาขาก็คพบว่า

1. สาขาเกษตร สำหรับสาขาภาคเกษตรเป็นสาขาที่มีความสำคัญต่อจังหวัด มากเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดที่ผ่านมาพบว่า สาขากสิกรรมและป่าไม้เป็นสาขาที่ทำ รายได้มากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงก็พบว่าแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งก็เนื่อง มาจาก สินค้าทางการเกษตรของจังหวัดต้องพึ่งตลาดภายนอกและมีสินค้าหลักที่สำคัญเพียงไม่กี่ชนิดคือกระเทียม ยาสูบ หอม กระหล่ำปลีและลำไย จากการวิเคราะห์การเติบโต (SHIFT SHARE ANALYSIS) ก็พบว่าสาขาการเกษตรของจังหวัดมีการเติบโตช้ากว่าการเติบโตของภาค และสาขาการเกษตรเมื่อเปรียบเทียบทางด้านที่ตั้งพบว่ามีความเสียเปรียบมาก เพราะอยู่ไกลการขนส่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงกว่าทำให้ราคาผลผลิตสูงกว่าผลผลิตจากจังหวัดอื่น นอกจากนี้สาขาป่าไม้ซึ่งเป็นสาขาเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดปัจจุบัน สาขาดังกล่าวมีมูลค่า ลดลง เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่ขาดแคลนและไม่สามารถนำมาแปรรูปได้

2. สาขาอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมของจังหวัดจากการพิจารณาตามประเภท อุตสาหกรรมพบว่าร้อยละ 82.71 เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับข้าว เช่น โรงสีข้าว และยาสูบเช่น โรงบ่ม-อบ-อัด ใบยาสูบเป็นต้น สำหรับอุตสาหกรรมนอกภาคเกษตรมีเพียงร้อยละ 17.29 จากการพิจารณาการเติบโตของ ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดพบว่า การเติบโตของอุตสาหกรรมมาจากภายนอกที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรม บ่ม-อบ-อัด ใบยาสูบและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็น อุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการ และเงินทุนมาจากภายนอกซึ่งมีทั้งผู้ประกอบการที่มาจากจังหวัด ไกล่เคียง กรุงเทพฯ และการผู้ประกอบการร่วมทุนจากประเทศ อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็น อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีใช้ทุนมากกว่า 10 ล้านต่อโรง มีการใช้ทุนรวมประมาณร้อยละ 80.7 ของการลงทุนอุตสาหกรรมทั้งหมดของจังหวัด ส่วนใหญ่อุตสาหกรรมเหล่านี้จะตั้งกระจุกตัวอยู่ใน เขตอำเภอเมือง

สำหรับอุตสาหกรรมที่มีฐานะการเติบโตมาจากภายใน ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรม ในครัวเรือน เช่นการทำหัตถกรรม สินค้าพื้นเมือง ทำหมวกเป็นต้น อุตสาหกรรมขนาดเล็กเช่น

โรงสีข้าว อุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยกระจายการจ้างงานและทำให้เกิดการมีงานทำนอกฤดูกาลเกษตรทำให้ช่วยกระจายรายได้ไปสู่ครัวเรือนได้ทั่วถึง ซึ่งจะแตกต่างจาก อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่กล่าวมาแล้วอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในด้านโครงสร้างส่วนรวมมาก แต่อุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน และการกินคืออยู่ดีของประชาชนส่วนใหญ่

3. สาขาบริการ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นพบว่าสาขาบริการของจังหวัดมียู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะการค้าปลีก-ค้าส่ง เนื่องจากอำนาจการซื้อของจังหวัดมีต่ำและเกิดแรงดึงดูดจากศูนย์กลางเชียงใหม่ แต่เมื่อเปรียบเทียบจำนวนร้านค้าภายในจังหวัดก็พบว่าอำเภอเมืองมีการกระจุกตัวของการค้าปลีก-ส่งมากกว่าอำเภออื่น รองลงมาได้แก่ อำเภอสีและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ซึ่งมีในรูปกระจายการบริการเนื่องจากการตั้งถิ่นฐานกระจายและมีการเติบโตในอัตราที่ต่ำเพราะตลาดไม่ขยายตัว

ค. ด้านสังคม

1. การศึกษา จากการศึกษาสถานบริการการศึกษาในระดับภาคบังคับพบว่ามีการให้บริการที่ได้มาตรฐาน มีการกระจายสถานศึกษาทั่วถึง สำหรับสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาพบว่าความต้องการในการศึกษาต่อของจังหวัดมีสูงมาก จากการเปรียบเทียบการศึกษาระดับสูงของจังหวัดพบว่า มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่า 12,000 คน เป็นอันดับ 4 ของภาคเหนือ และเมื่อพิจารณาสถานศึกษาภายในจังหวัดพบว่ามีเพียง 3 สถาบันเท่านั้น แสดงว่าในด้านศึกษาระดับสูงของจังหวัดได้รับการบริการจากภายนอกโดยเฉพาะเชียงใหม่ ซึ่งมีสถานบริการการศึกษาระดับอุดมศึกษามากที่สุดในภาคเหนือ

ในด้านการศึกษาของจังหวัดลำพูนจะพบว่าจังหวัดลำพูนมีทรัพยากรบุคคลระดับสูงที่เพียงพอ แต่ในด้านการจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อการพัฒนาจังหวัดยังไม่สอดคล้องกันจะเห็นได้ว่าผู้ได้รับการศึกษาระดับสูงจำนวนมากไม่มีตลาดรองรับภายใน

2. การสาธารณสุข สำหรับการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของจังหวัดลำพูนพบว่าสัดส่วนของประชากรต่อแพทย์ต่ำกว่ามาตรฐาน การรับบริการทางการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลและเขตอำเภอสี กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างเสียเปรียบกว่าอำเภอเมืองและป่าซาง เพราะสถาน บริการอยู่ใกล้และการให้บริการภายนอกคืออำเภอเมืองได้ง่ายกว่า

ง. ประชากรและการตั้งถิ่นฐาน จังหวัดลำพูนมีขนาดประชากรน้อยเป็นอันดับที่ 13 ของภาคเหนือและมีขนาดน้อยกว่าจังหวัดเชียงใหม่ 3.2 เท่า มีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จำกัด และหนาแน่นกว่าภาคเนื่องจากจังหวัดลำพูนมีขนาดพื้นที่น้อย จากการศึกษาแนวโน้มการย้ายถิ่นพบว่าจังหวัดลำพูนมีแนวโน้มการย้ายถิ่นเข้ามามากโดยเฉพาะอำเภอเมืองและตำบลป่าซางอำเภอป่าซาง สำหรับตำบลป่าซางมีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มมากและมีลักษณะความเป็นเมืองสูงกว่าตำบลอื่นในจังหวัด สำหรับปัญหาการรองรับประชากรโดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองและป่าซางซึ่งมีความหนาแน่นประชากรและอัตราการเติบโตที่สูงแต่พบว่าพื้นที่เขตตำบลในเมืองตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองและตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซางยังสามารถรับประชากรได้

จากการพิจารณาทิศทางการย้ายถิ่นซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของชุมชนพบว่าอำเภอเมืองและอำเภอป่าซางที่มีการย้ายถิ่นเข้า-ออกสูง สำหรับอำเภออื่นมีการย้ายถิ่นภายในพื้นที่มากและสภาพการย้ายถิ่นโดยทั่วไปพบว่าจังหวัดลำพูนมีการย้ายถิ่นระหว่างชุมชนน้อย

จ. ระบบชุมชน

จากการสรุปบทบาทของจังหวัดในภาคเหนือก็พบว่าจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของภาคมีความพร้อมในด้านการบริการทั้งทางการศึกษา สาธารณสุขและการค้า ศูนย์กลางของชุมชนของเชียงใหม่คือเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญระดับภาค จากการจัดแบ่งระดับชุมชนของภาคเหนือของสำนักผังเมือง เทศบาลนครเชียงใหม่มีความสำคัญในระดับ 1. เป็นเมืองหลักของภาค มีความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการบริการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการมากกว่าจังหวัดอื่น สำหรับจังหวัดลำพูน จากการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทในระดับภาค ลำพูนมีความสำคัญต่อพื้นที่อื่นน้อยมาก กิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดจึงเป็นกิจกรรมที่สนองตอบภายใน ศูนย์กลางชุมชนของลำพูนคือเทศบาลเมืองลำพูนในปัจจุบันจึงเป็นเพียงศูนย์กลางที่มีความสำคัญต่อภายในมากกว่า ความสำคัญของศูนย์กลางจังหวัดจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัด และมีความสำคัญต่อการบริการชุมชนศูนย์กลางระดับอื่นรวมทั้งพื้นที่ส่วนใหญ่ที่เป็นพื้นที่ชนบท

ชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดลำพูนประกอบด้วยชุมชนศูนย์กลางจังหวัด 1 แห่ง และศูนย์กลางระดับอำเภอ 7 แห่ง ได้แก่ สุขาภิบาลในอำเภอเมือง 2 แห่ง สุขาภิบาลในอำเภอป่าซาง 2 แห่ง และในอำเภอบ้านโฮ่ง แม่ทาและอำเภอลี้อำเภอละ 1 แห่ง

ในด้านการศึกษาระบบชุมชนของจังหวัดลำพูนนอกจากจะพบความล้มพันธ์์ของชุมชนภายในแล้วยังพบความล้มพันธ์์ชุมชนภายนอกที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริการภายใน สำหรับการบริการศูนย์กลางชุมชนในปัจจุบันของจังหวัดทั้งในทางนิติบัญญัติและพฤตินัย พบว่าการรับบริการจากศูนย์กลางชุมชนยังมีเขตพื้นที่ซึ่งได้รับการบริการไม่สะดวกคือ การรับบริการในเขตศูนย์กลางอำเภออื่นและอยู่ภายนอกเขตการรับบริการแต่ละประเภท ส่วนใหญ่ได้แก่นักที่ตำบลที่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก โดยเฉพาะหมู่บ้านในกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง สำหรับหมู่บ้านที่ได้รับการบริการที่ดีคือหมู่บ้านในเขตอำเภอป่าซางเนื่องจากมีศูนย์กลางชุมชนอยู่ใกล้ สามารถรับบริการได้สะดวก

สรุปบทบาทของชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดลำพูนในปัจจุบันพบว่า

1. ศูนย์กลางชุมชนระดับจังหวัด คือ เทศบาลเมืองลำพูนมีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และการบริการต่อชนบท
2. ศูนย์กลางระดับอำเภอ ได้แก่
 - สุขาภิบาลป่าซาง-ม่วงน้อย มีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา และการบริการต่อชนบท
 - สุขาภิบาลวังดิน(อำเภอสี) มีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข และการบริการต่อชนบท
 - สุขาภิบาลบ้านโองและสุขาภิบาลทาสบเส้า(อำเภอแม่ทา) มีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สาธารณสุข
 - กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง มีบทบาทสำคัญในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สาธารณสุข
3. ศูนย์กลางอนุภาคระดับอำเภอ ได้แก่ สุขาภิบาลอุโมงค์ และสุขาภิบาลบ้านแบ้น(อำเภอเมือง) มีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา
4. ศูนย์กลางชุมชนระดับล่าง ได้แก่
 - ชุมชนหมู่บ้านนครเจดีย์มีบทบาทสำคัญในด้านการสาธารณสุข เศรษฐกิจและการศึกษา
 - ชุมชนหมู่บ้านเวียงหนองล่องมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ

-ชุมชนหมู่บ้านตากาศ มีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ และการศึกษา

-ชุมชนหมู่บ้านแม่ตึนมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจและสาธารณสุข

5. ศูนย์กลางเสริมระดับท้องถิ่น ได้แก่-ชุมชนหมู่บ้านสันติมา มีได้ ภูเขาผาบ และเหล่าแมว มีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สำหรับชุมชนหมู่บ้านหนองเกิดมีบทบาทสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและการสาธารณสุข

สำหรับปัญหาสำคัญในด้านระบบชุมชนพอสรุปได้ดังนี้

-บทบาทชุมชนศูนย์กลางของจังหวัด ในการให้บริการและเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงต่อเนื่องที่โดยรอบในจังหวัด ขาดประสิทธิภาพ

-ขาดการส่งเสริมบทบาทชุมชนศูนย์กลางระดับล่างในการกระจายการบริการพื้นที่ชนบท

สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภายนอก

ก. ด้านกายภาพ

1. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดลำพูนมีผลทำให้ ลำพูนไม่มีบทบาทสำคัญต่อพื้นที่อื่นโดยรอบ เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดเชียงใหม่-จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางหลักและรองของภาค ที่มีความเจริญมากกว่า

2. ทรัพยากรธรรมชาติ

ก) น้ำ เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีเศรษฐกิจหลักขึ้นอยู่กับภาคเกษตร พื้นที่ราบลุ่มที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกส่วนใหญ่ได้แก่ พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง ซึ่งอยู่บริเวณทางตอนบนของพื้นที่จังหวัดและติดต่อกับพื้นที่ราบลุ่มของ เชียงใหม่ แหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอสำหรับการใช้เพาะปลูกในพื้นที่ จึงต้องอาศัยน้ำจากโครงการชลประทานในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญในการทำการเกษตรซึ่งจะส่งผลถึงการเพิ่มผลผลิตและรายได้กับประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูนในหลายเขตพื้นที่ ยังขึ้นอยู่กับการพัฒนากระบวนการชลประทานของจังหวัดเชียงใหม่

ข) การท่องเที่ยว สำหรับทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย และมีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมากกว่า การพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควรทั้งจากภาครัฐและเอกชน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวที่เคยมีชื่อเสียงบางแห่งของจังหวัด เช่นป่าช่างที่เคยมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวภาคเหนือมีบทบาทและความสำคัญลดลง และไม่อาจแข่งขันกับจังหวัดใกล้เคียงได้

3. สาธารณูปโภค

ก) การคมนาคมขนส่ง จังหวัดลำพูนสามารถติดต่อกับพื้นที่ภายนอกได้ทั้งทางรถไฟและทางถนน สำหรับการคมนาคมทางถนนมีความสำคัญต่อจังหวัดมากที่สุด จากโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ปัจจุบันทำให้ลำพูนสามารถติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ได้สะดวกกว่าจังหวัดอื่น โครงข่ายการติดต่อระหว่างจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่ สามารถติดต่อกันได้ทั้งด้านเหนือ ตะวันออกและตะวันตก รวม 7 ชุมชน โครงข่ายการติดต่อที่สำคัญมากคือเส้นทางหมายเลข 106 ระหว่างป่าช่าง- อำเภอเมืองลำพูนและอำเภอเมืองเชียงใหม่ จากการตรวจสอบปริมาณการจราจรในเส้นทางสายนี้พบว่ามียปริมาณการจราจรถึง 4,100 คันต่อวัน นอกจากนี้ยังมีการบริการขนส่งรถโดยสารประจำทางที่สะดวก รวดเร็ว รวมเฉลี่ย 118 คันต่อวัน ทำให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการติดต่อที่มีบทบาททางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสาธารณสุขต่อลำพูนมาก

ปัญหาในด้านการคมนาคมขนส่งของจังหวัดลำพูนกับพื้นที่ภายนอกพอจะสรุปได้ดังนี้

1) โครงข่ายการคมนาคมขนส่งของจังหวัดลำพูนทำให้จังหวัดลำพูนผูกพันกับศูนย์กลางภายนอกคือศูนย์กลางประเทศ (กรุงเทพฯ) และศูนย์กลางภาค (เชียงใหม่) ในด้านเศรษฐกิจ สังคมมากกว่าศูนย์กลางอื่น และลำพูนเป็นศูนย์กลางในระดับที่ต่ำกว่าไม่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการต่อจังหวัดอื่นโดยรอบ

2) การใช้บริการคมนาคมขนส่งทางอากาศลำพูนต้องใช้บริการที่เชียงใหม่

3) การเปลี่ยนแปลงโครงข่ายการคมนาคมทางถนนโดยการตัดเส้นทางหมายเลข 11 แทนการใช้เส้นทางหมายเลข 106 ที่ผ่านอำเภอลี่และป่าช่าง อำเภอเมืองลำพูนและเชียงใหม่ทำให้ปัจจุบันเส้นทางคมนาคมเหล่านี้มีความสำคัญเพื่อใช้ภายในท้องถิ่นมากกว่าการเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ทำให้ศูนย์กลางอำเภอมีบทบาทเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ข) การสื่อสารและการโทรคมนาคม การสื่อสารประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ แม้ว่าสื่อเหล่านี้จังหวัดลำพูนจะมีบริการภายในจังหวัดแต่ก็ไม่สามารถแข่งขันกับสื่อชนิดเดียวกันจากภายนอกได้ เนื่องจากมีจำนวนและคุณภาพที่ให้บริการกว้างขวางกว่า จังหวัดลำพูนจึงรับบริการสื่อประเภทนี้จากส่วนกลางและจากจังหวัดเชียงใหม่มากกว่า

ข. ด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาข้อมูลสถิติภูมิทางด้านเศรษฐกิจเพื่อช่วยอธิบายโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ และช่วยในการอธิบายสภาพของจังหวัดในปัจจุบัน (เติบโตหรือพัฒนาหรือไม่) ซึ่งก็พบว่าจังหวัดลำพูนในปัจจุบันมีระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาภายนอกโดยเฉพาะการผูกพันกับศูนย์กลางประเทศคือกรุงเทพฯ ในด้านการตลาดสินค้า เกษตรและการผ่านไปสู่อุตสาหกรรมต่างประเทศ รวมทั้งการรับสินค้าทางด้านสาขาบริการเพื่อใช้ในจังหวัด จังหวัดลำพูนในปัจจุบันจึงมีฐานะเพียงเป็นเมืองศูนย์กลางลำดับรองที่มีหน้าที่หลักในด้านการผลิตทางการเกษตร

และจากการพิจารณาการแลกเปลี่ยนสินค้าของจังหวัดจากปริมาณสินค้าทางรถไฟและรถยนต์พบว่าสินค้าออกที่สำคัญของจังหวัดคือแร่ ไม้และพืชไร่ สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่น้ำมันเชื้อเพลิง ของชำ วัสดุก่อสร้าง และพืชไร่บางชนิด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจังหวัดลำพูนเป็นศูนย์บริการการแบ่งงานกันทำเพื่อป้อนสินค้าเกษตรสู่เมืองและเป็นตลาดรองรับสินค้าจากเมืองแม่ (กรุงเทพฯ, เชียงใหม่) ลักษณะโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดที่ผ่านมาซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำการเกษตรมีส่วนทำให้เกิดความเสียเปรียบในการแลกเปลี่ยน

สำหรับสาขาอุตสาหกรรม ๆ ที่มีบทบาทสำคัญของจังหวัดเป็นอุตสาหกรรมที่เกิดจากการลงทุนแบบข้ามชาติ (Multinational Corporation) ซึ่งไม่ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้สู่พื้นที่ชนบท โดยเฉพาะพื้นที่ที่ยากจนและว่างงาน การเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของจังหวัดเป็นการขยายเครือข่ายระบบทุนนิยมเพื่อต้องการใช้พื้นที่ (territorial) และทรัพยากรของท้องถิ่นซึ่งจะพบได้ในอุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่ การเติบโตของอุตสาหกรรมจังหวัดจึงมีลักษณะ เป็นภาพลวงในด้านรายได้ที่เป็นเพียงตัวเลข และในสาขาบริการด้านการค้าปลีก-ค้าส่งของจังหวัด แม้ในภาพรวมจะมีการเติบโตแต่ด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นผลไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวด้านค้าปลีก-ค้าส่ง เนื่องจากศูนย์กลางจังหวัดลำพูนตั้งอยู่ใกล้จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งผู้บริโภคส่วนหนึ่งมักไปใช้บริการที่เชียงใหม่

ค. ด้านการบริการทางสังคมและระบบชุมชน

เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนบน ดังนั้นกิจกรรมที่สำคัญทางสังคมอันได้แก่สถานศึกษา สถานพยาบาล จึงมีหลากหลายและมีขีดความสามารถในการให้บริการที่สูงด้วย จากการเปรียบเทียบจำนวนสถานบริการของลำพูน พบว่ามีจำนวนน้อยและมีขีดความสามารถในการให้บริการที่จำกัด ประชากรส่วนหนึ่งจึงต้องอาศัยการรับบริการจากภายนอก โดยเฉพาะเชียงใหม่ นอกเหนือจากการให้บริการทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาบทบาทชุมชนศูนย์กลางจากการให้บริการชุมชนระดับล่างพบว่าเทศบาลเมืองลำพูนเป็นศูนย์กลางชุมชนระดับจังหวัด ซึ่งนอกจากจะมีความสำคัญในด้านการบริหารการปกครองแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการให้บริการด้านสังคม เศรษฐกิจต่อชุมชนอื่นในระดับหนึ่งที่ยังจำกัดเนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นตัวกำหนดที่ตั้งของชุมชนศูนย์กลาง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดบทบาทศูนย์กลางชุมชน การที่มีเขตการให้บริการซ้ำซ้อนกับศูนย์กลางระดับภาคซึ่งสามารถเดินทางไปใช้บริการได้สะดวกทำให้ศูนย์กลางชุมชนภายนอกคือ เทศบาลนครเชียงใหม่ มีบทบาทต่อบทบาทของศูนย์กลางภายใน ศูนย์กลางจังหวัดจึงถูกลดบทบาท ในการให้บริการทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การซื้อสินค้าเฉพาะด้านสาธารณสุข และการบริการที่จำเป็นต่อการเกษตรซึ่งจะพบการใช้บริการระหว่างป่าซางและศูนย์กลาง เชียงใหม่มากกว่าความสามารถการให้บริการของศูนย์กลางชุมชนที่ต่ำกว่าระดับและจากสภาพภูมิประเทศ ทำให้การรับบริการระหว่างศูนย์กลางจังหวัดและอำเภอไม่สามารถเชื่อมโยงการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะศูนย์กลางอำเภอสี และ การรับบริการของกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างได้รับการบริการไม่สะดวก ทั้งถึง

สำหรับการเชื่อมโยงของชุมชนและบทบาทของชุมชนภายนอกพบว่าศูนย์กลางชุมชนเชียงใหม่ (เทศบาลนครเชียงใหม่) มีบทบาทการให้บริการที่ซ้ำซ้อนกับการให้บริการศูนย์กลางจังหวัด (เทศบาลเมืองลำพูน) การให้บริการภายในจังหวัดพบว่าศูนย์กลางชุมชนเชียงใหม่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับสูง การสาธารณสุข และเศรษฐกิจ เช่น การซื้อสินค้าเฉพาะอย่าง ตลอดจนการบริการต่อชนบท เช่น การซ่อมเครื่องจักรกล

นอกจากชุมชนศูนย์กลางจังหวัดเชียงใหม่จะมีบทบาทสำคัญต่อการบริการแก่จังหวัดลำพูนแล้ว เนื่องจากโครงข่ายเส้นทางคมนาคมของจังหวัดลำพูนสามารถติดต่อกับชุมชนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่หลายทิศทาง และการบริการของชุมชนศูนย์กลางจังหวัดอยู่ในระดับต่ำทำให้ชุมชนโดยรอบของจังหวัดให้บริการชุมชนของเชียงใหม่ได้แก่ สันกำแพง จอมทอง สันป่าตอง

ซึ่งสาเหตุของการให้บริการทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมภายนอก (เชียงใหม่) โดยเฉพาะประชากรในเขตเมืองและชนบทของอำเภอเมือง ป่าซาง แม่ทา และลี้ ในการซื้อสินค้าเฉพาะอย่างเช่น รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง เสื้อผ้า และการศึกษาชั้นสูง ตลอดจนการรักษาพยาบาล ที่สำคัญพอสรุปได้ 2 ประการดังนี้

1. กิจกรรมการให้บริการทางเศรษฐกิจ-สังคมของศูนย์กลางจังหวัดลำพูน (เทศบาลเมืองลำพูน) และศูนย์กลางลำดับรองภายในจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการกับพื้นที่ที่อยู่โดยรอบมีกิจกรรมที่ให้บริการไม่หลากหลาย และพอเพียงกับความต้องการรับบริการ (ภายใน)

2. การที่ศูนย์กลางระดับจังหวัดของลำพูน (เทศบาลเมืองลำพูน) ตั้งอยู่ใกล้กับศูนย์กลางการบริการระดับภาค (เทศบาลนครเชียงใหม่) ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นเมืองหลัก ศูนย์กลางจังหวัดลำพูนไม่อาจแข่งขันกับตลาดเชียงใหม่ และแรงดึงดูดของศูนย์กลางเชียงใหม่มีอิทธิพลต่อศูนย์กลางลำพูน ทำให้สภาพที่ผ่านมากิจกรรมการให้บริการของจังหวัดเติบโต และอยู่ในระดับต่ำซึ่งไม่อาจยกระดับกิจกรรมการให้บริการได้

ปัญหาสำคัญของการให้บริการภายนอกที่มีต่อจังหวัดจึงได้แก่

- ก) สภาพทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดไม่เติบโต โดยเฉพาะทางด้านภาคบริการในเขตชุมชนเมือง ซึ่งจะส่งผลถึงสภาพเศรษฐกิจในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมของจังหวัด
- ข) เพราะภายในพื้นที่ของจังหวัดขาดศูนย์กลางการให้บริการทั้งทางเศรษฐกิจ-สังคมที่มีความสามารถในการรองรับความต้องการในการให้บริการ

สภาพปัญหาในระดับภาค

1. ด้านระบบชุมชนเมือง

ความเป็นเมือง (Urbanization) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เพราะการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผู้ประกอบการและขนาดชุมชนให้ใหญ่ขึ้น ดังนั้นชุมชนที่ขนาดใหญ่จะมีผู้ประกอบการจำนวนมาก และแสดงถึงสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่า

สำหรับสภาพการที่ชุมชนเมืองเชียงใหม่มีการกระจุกตัวของกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมที่มาก รวมทั้งได้รับการสนับสนุนให้มีการเติบโต ชุมชนเมืองเชียงใหม่ซึ่งมีขนาดใหญ่ย่อมมีระดับความเป็นเมืองสูงขึ้นไป แต่กรณีชุมชนเมืองลำพูนซึ่งมีฐานะเศรษฐกิจที่แคบโดยเฉพาะด้าน

การค้าปลีก-ค้าส่ง เนื่องจากสาเหตุที่ได้กล่าวมาแล้ว และการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมให้ชุมชนเมืองลำพูนมีการเติบโตเพื่อให้ชุมชนเมืองลำพูนมีระดับความเป็นเมืองที่สูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจระหว่างชุมชน และทำให้ชุมชนเมืองลำพูนมีเศรษฐกิจที่ล่าช้า รวมทั้งเติบโตในอัตราที่ต่ำ ในทางตรงกันข้ามชุมชนเมืองเชียงใหม่จะมีระดับความเป็นเมืองที่สูงขึ้น เนื่องจากได้รับการสนับสนุนให้เติบโตเป็นแหล่งงาน และเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ การบริการต่าง ๆ การสนับสนุนการเติบโตของศูนย์กลางเดียวจะทำให้เกิดการเติบโตของระบบชุมชนเมืองที่ไม่ได้ดุลย์ และเท่ากับเป็นการส่งเสริมความไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

2. ด้านนโยบายการพัฒนาเมืองในภูมิภาค ตามแผนพัฒนาฯ (ฉบับที่ 6)

ปัจจุบันนโยบายการพัฒนาเมืองในภูมิภาคได้ส่งเสริมให้เชียงใหม่ มีบทบาทสำคัญในด้านธุรกิจ การค้า การเงิน การบริการ การศึกษา การคมนาคมขนส่งทางอากาศ และการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบน รวมทั้งการขยายบทบาททางด้านอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่-ลำพูน

นโยบายดังกล่าวเป็นความต้องการที่จะกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านอุตสาหกรรม และได้ทำให้เกิดการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมลำพูน การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจึงเป็นการจัดตั้งเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในระดับชาติ ซึ่งอาศัยหลักการได้เปรียบจากการประหยัดในการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม ในการให้บริการขั้นพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการลงทุนจัดตั้งอุตสาหกรรมในภูมิภาค และเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมของเมืองหลัก (เชียงใหม่)

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเป็นการคาดการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยมุ่งเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สำหรับที่ผ่านนโยบายดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนอง เพื่อให้เศรษฐกิจในภูมิภาคเติบโต เนื่องจากความไม่พร้อมของภาคเอกชน

จังหวัดลำพูนแม้ว่าจะจะเป็นพื้นที่เป้าหมายในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม แต่การมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญโดยเฉพาะผู้ประกอบการและเงินทุนจากภายนอก ซึ่งเป็นปัญหาในระดับชาติที่ต้องแก้ไขจุดอ่อน สำหรับการนำกลยุทธ์นี้ให้เกิดการกระจายอุตสาหกรรมในภูมิภาค

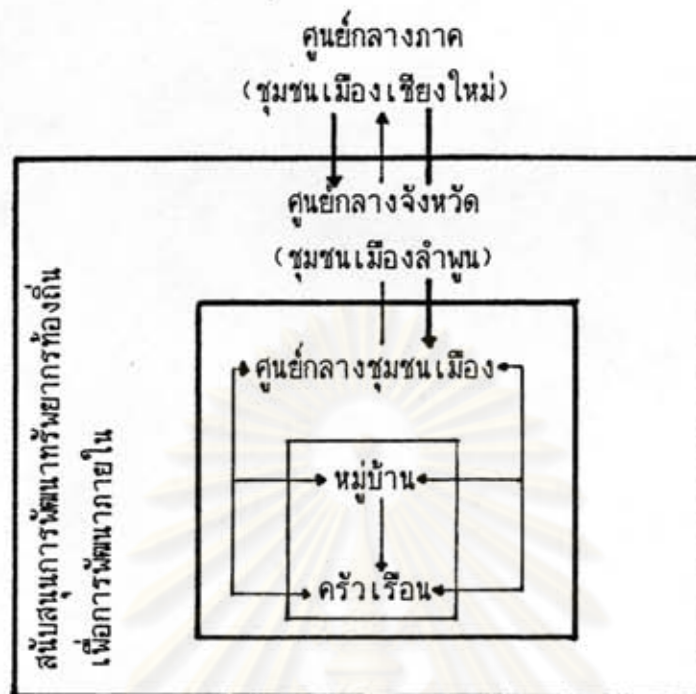
แนวความคิดและแนวทางในการพัฒนาภาค

สำหรับการวางแผนพัฒนาภาค เริ่มจะเป็นศาสตร์ในระยะเวลาที่ไม่นานความแตกต่างของแนวความคิดสามารถจัดแบ่งได้เป็น 3 แนวทางคือ 1) แนวทางชั่วคราวเติบโต (Growth Centre) 2) แนวทางการประสานหน้าที่ในพื้นที่ (Functional Spatial Integration) 3) แนวทางการกระจายการพัฒนาในขอบเขตพื้นที่ที่เป้าหมาย (Decentralized Territorial) ซึ่งสามารถสรุปความแตกต่างของแนวทางทั้ง 3 ได้ดังนี้

	G.C.	F.S.I.	D.T.
<u>ต้นกำเนิดแนวคิด</u>	ประเทศพัฒนา	ประเทศกำลังพัฒนา	ประเทศกำลังพัฒนา
<u>กลุ่มทฤษฎี</u>	นีโอคลาสสิก	นีโอคลาสสิก	การพึ่งพา
<u>หลักการสำคัญ</u>	<p>มุ่งการแบ่งงานกันทำ</p> <p>-เน้นการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรม</p> <p>-การเติบโตจะเกิดจากปัจจัยภายนอก</p>	<p>มุ่งการแบ่งงานกันทำ</p> <p>-เน้นการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจ-บริการจากชุมชนศูนย์กลางระดับล่าง</p> <p>-มุ่งการประสานหน้าที่-บทบาทของระบบชุมชน</p>	<p>เน้นการพึ่งพาทันที</p> <p>-กลั่นกรองการพึ่งพาจากภายนอก</p> <p>-อาศัยการพัฒนาจากศักยภาพ, ทรัพยากร และผู้นำ</p> <p>-ให้ความสำคัญต่อการพึ่งพาตนเอง, ความต้องการพื้นฐาน, สร้างชุมชนเกษตรนคร, ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตร</p>

จากการศึกษาสภาพพื้นที่จังหวัดลำพูนพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพทางการเกษตร และยังมีความแตกต่างในด้านความเจริญของพื้นที่ซึ่งเกิดจากสภาพปัญหาภายใน และส่วนหนึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก

เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่เป้าหมายในการวางแผนพัฒนาแต่พื้นที่จังหวัดเป้าหมายเป็นหน่วยชุมชนที่ไม่สามารถพัฒนาให้หลุดพ้นจากความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นได้ ทั้งในระดับภายในประเทศและนอกประเทศ ความสัมพันธ์ของการพัฒนาจึงไม่สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาจากแนวความคิดใด แนวความคิดหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งควรจะเป็นการคัดเลือกแนวความคิดในส่วนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาในพื้นที่ (แผนภูมิที่ 6.1)

แผนภูมิที่ 6.1 การประสานแนวความคิดในการพัฒนา

สำหรับแนวทางการพัฒนาแบบตัวการเติบโต (Growth Centre) เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองในภูมิภาค และยังไม่ส่งผลที่ชัดเจนในการพัฒนาเศรษฐกิจ เหตุผลประการสำคัญของแนวทางนี้คือเศรษฐกิจของประเทศยังขึ้นอยู่กับคนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งเป็นเกษตรกร เป้าหมายและปัญหาของประเทศจึงเป็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขที่ภาคเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นจึงควรมุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ เพื่อคนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชนบทซึ่งแนวทางที่อาศัยการประสานหน้าที่ในพื้นที่ (Functional Spatial Integration) คือการมุ่งไปที่การเกิดความสมดุลย์ในระบบชุมชน โดยอาศัยการจัดแบ่งหน้าที่ของชุมชนในระดับต่าง ๆ ให้ประสานกันเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อชนบท โดยเฉพาะบทบาทของชุมชนขนาดเล็กในชนบท สำหรับ Richardson (1982: 340) มองเห็นว่าการมุ่งเป้าหมายไปที่ชุมชนขนาดเล็กโดยตรงเป็นหลัก ประกันที่จะได้รับการพัฒนาที่ดีกว่าการคาดหวังผลที่จะได้รับจากชุมชนขนาดใหญ่ซึ่งก็หมายถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากการสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ไปสู่อุตสาหกรรมขนาดเล็กที่สนับสนุนการเติบโตในฐานะเศรษฐกิจของชุมชน

ในความเป็นจริงชุมชนระดับต่าง ๆ ต้องพึ่งพากัน โดยเฉพาะชุมชนศูนย์กลางขนาดใหญ่ (ภายนอก) การป้องกันการค้าดูดซับไปสู่ภายนอกส่วนหนึ่งก็ต้องอาศัยการคัดเลือกการพึ่งพาแนวความคิดพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดลำพูน ประกอบด้วยแนวความคิดที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การส่งเสริมการพึ่งตนเอง (Self-Reliance) เพื่อสนับสนุนให้จังหวัดสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะช่วยให้จังหวัดสามารถกำหนดแนวทางและตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ โดยลดปัญหาและอุปสรรคที่มาจากภายนอกให้น้อยลง

สำหรับท้องถิ่นที่จะสามารถพึ่งตนเองได้มีเงื่อนไขประการสำคัญคือ

- ก) การเติบโตของท้องถิ่นเกิดจากการใช้ทรัพยากรและการลงทุนจากภายในเป็นหลักสำคัญ
- ข) มีทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการอุปโภคและบริโภค
- ค) มีกลุ่มอำนาจในการต่อรองและตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

2. การลดการพึ่งพาจากภายนอก (Selective territorial Closure)
เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรหลายด้านที่สามารถนำมาพัฒนาจังหวัดได้ แต่ก็ยังต้องอาศัยปัจจัยที่ไม่สามารถผลิตได้ภายในจังหวัดจากภายนอก ทั้งจากกรุงเทพฯ จังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ในการบริการทางด้านการศึกษา สาธารณสุขและการค้าปลีก-ค้าส่ง ซึ่งการพึ่งพาในปัจจัยต่าง ๆ มีส่วนสนับสนุนให้จังหวัดไม่สามารถเติบโตและเป็นการลดบทบาทของจังหวัด

หลักการของการพัฒนาที่ส่งเสริมการพึ่งตนเองและการลดการพึ่งพาจากภายนอกเป็นแนวความคิดในการสนับสนุนนโยบายการจำกัดขอบเขตของภาค (Policy of Regional Closure) เมื่อการพัฒนาจังหวัดจากระดับชาติ ซึ่ง Stohr (1981: 224-227) ได้สรุปสาระสำคัญดังนี้

- ก) เน้นการให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสในการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ตนเองมากขึ้น
- ข) เน้นการผลิต-บริโภคภายในท้องถิ่นแบบครบวงจร เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีงานทำ
- ค) สนับสนุนการใช้แรงงานและทรัพยากรในท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน
- ง) ปรับปรุงการคมนาคมขนส่งภายในให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว โดยเฉพาะโครงข่ายที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ชนบทและชุมชนศูนย์กลาง
- จ) ให้ความสำคัญต่อการใช้และการบริโภคทรัพยากร เพื่อท้องถิ่นมากกว่ามุ่งประโยชน์เพื่อการส่งออก
- ฉ) ส่งเสริมให้มีกลุ่มอำนาจต่อรองในท้องถิ่น

3. การส่งเสริมบทบาทชุมชนศูนย์กลาง (Centre Places) ทั้งนี้เพราะชุมชนศูนย์กลางจะทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่พื้นที่ชนบท ในการบริการทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายยา ร้านซ่อมเครื่องมือกล ตลาด ฯลฯ ทางด้านสังคม เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย โรงเรียน วิทยาลัย ทางด้านการบริการสาธารณูปการ-สาธารณูปโภคและหน่วยงานทางการปกครองต่าง ๆ เป็นต้น ชุมชนศูนย์กลางแต่ละระดับจะมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันตามระดับความสำคัญของชุมชน ปัจจุบันชุมชนศูนย์กลางที่มีบทบาทในการทำหน้าที่ดังกล่าว ได้จัดแบ่งบทบาทของชุมชนเฉพาะชุมชนศูนย์กลางจังหวัดคือ เทศบาลระดับต่าง ๆ และรวมทั้งชุมชนศูนย์กลางระดับอำเภอ คือสุขาภิบาลเท่านั้น เพื่อให้มีบทบาทในทางนิเทศและมีความสามารถในการจัดการปกครองตนเอง ซึ่งโดยหลักของการส่งเสริมบทบาทชุมชนศูนย์กลาง ควรจะได้กระจายชุมชนศูนย์กลางให้มากยิ่งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และเป็นหัวของการแพร่กระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ส่วนใหญ่โดยตรง ที่เป็นพื้นที่ชนบท ซึ่งยากจนและต้องการการสนับสนุนจากชุมชนศูนย์กลางเหล่านี้เพื่อช่วยให้พื้นที่โดยรอบได้รับการบริการที่ดียิ่งขึ้น

สำหรับจังหวัดลำพูนในสภาพความเป็นจริง ชุมชนศูนย์กลางระดับล่างเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการกระจายการพัฒนาพื้นฐานหลายประการ แต่บทบาทชุมชนศูนย์กลางระดับอื่น ๆ รวมทั้งบทบาทชุมชนศูนย์กลางระดับล่างควรจะได้มีการวางแผนเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของชุมชนให้ประสานกับมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาจังหวัดที่มุ่งวางแผนเพื่อจัดสรรและแก้ไขปัญหาที่มาจากท้องถิ่น

นโยบายสำคัญของการพัฒนาจังหวัดลำพูนสามารถจัดแบ่งออกเป็น

1. การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ซึ่งก็หมายถึงการพัฒนาทางด้านเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้แก่คนในท้องถิ่น
2. การพัฒนาบทบาทชุมชนศูนย์กลางระดับล่างและการพัฒนาพื้นที่
3. การพัฒนาโดยการกั้นกรองการพึ่งพา (Selective Closure)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

จากการพิจารณาสภาพ ปัญหา สาเหตุ รวมทั้งการพิจารณาแนวความคิดและกำหนดนโยบายเพื่อการวางแผนพัฒนาจังหวัดลำพูนที่สอดคล้องกันมาเป็นลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาที่สำคัญซึ่งจะใช้เป็นหลักในการเสนอแนะแนวทาง แผนงานและโครงการพัฒนาต่อไปได้แก่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกระดับการพัฒนาจังหวัดจากศักยภาพที่มีอยู่ภายใน
2. เพื่อลดบทบาทของชุมชนศูนย์กลางภายนอก
3. เพื่อสนับสนุนสิทธิของความสะดวกภาคในการจัดสรรหน้าที่หรือทรัพยากรโดยมีพื้นที่ของจังหวัดเป็นขอบเขตจำกัด
4. เพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่ที่ประสานแผนงานพื้นที่เป้าหมายและผู้ดำเนินงาน (ตารางที่ 6.1)

แนวทางการพัฒนาจังหวัดลำพูน

สำหรับการเสนอแนวทางการพัฒนาต่อไปนี้เป็น การเสนอแนะแนวทางที่เน้นหนักเพื่อการพัฒนาบทบาทหลักของจังหวัดลำพูนใน ส่วนรวม และในรายสาขา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาจังหวัดใน ส่วนรวม เพื่อการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาจังหวัดในส่วนที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่และในส่วนที่สัมพันธ์กับปัญหาภายนอกซึ่งเป็นปัญหาในระดับภาคและระดับชาติ

สำหรับแนวทางจังหวัดที่สำคัญคือ

- ก) แนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะในพื้นที่ซึ่งสามารถจัดแบ่งเป็นแนวทางการพัฒนาในรายสาขาที่ละเอียด (ในส่วนแนวทางที่ 2)

- ข) แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นจากทรัพยากรที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นและจังหวัด อันได้แก่

- 1) การส่งเสริมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์ทั้ง ดิน น้ำ ป่าไม้และแร่ธาตุ เพื่อให้สามารถได้รับประโยชน์ทั่วถึงและคุ้มประโยชน์ในระยะยาว
- 2) แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการขาดแคลนไม้เพื่อใช้ภายใน
- 3) สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากร เศรษฐกิจในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้แก่ การแปรรูปแร่ดิบ การแปรรูปไม้

- ค) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการบริการทางสังคมของจังหวัดเพื่อช่วยให้สามารถรับบริการได้สะดวกและเพียงพอซึ่งได้แก่

- 1) มุ่งการให้บริการทางด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาขั้นสูงที่มีแผนการสอดคล้องกับความต้องการและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่โดยเฉพาะการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร ด้านหัตถศิลป์
- 2) มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้การรักษายาบาลให้มีขีดความสามารถในการรักษาที่สูงขึ้นเพื่อลดการใช้บริการภายนอกและเพื่อให้ประชากรของจังหวัดได้รับการบริการอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะสถานรักษายาบาลของรัฐในศูนย์กลางชุมชน

ง) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจซึ่งได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างระยะยาวในระดับภาค และโครงสร้างพื้นฐานระดับจังหวัด

โครงสร้างระยะยาวในระดับภาค ได้แก่

- 1) มุ่งไปสู่การพัฒนาก่ออุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้ อุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร, หัตถอุตสาหกรรม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ภายในให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งได้แก่ การใช้ประโยชน์จากแร่ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการพัฒนาหัตถอุตสาหกรรม
- 2) ส่งเสริมการลงทุนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในภาคอุตสาหกรรมและบริการโดยการสนับสนุนการเงินเพื่อการลงทุนและความรู้ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาการบริการพื้นฐานในเขตชุมชนเมือง

โครงสร้างพื้นฐานระดับจังหวัด

- 1) ส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกพืชเพื่อการบริโภคและทดแทนการนำเข้า โดยการสนับสนุนให้ปลูกข้าว พืชผักและผลไม้ชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมสภาพพื้นที่
- 2) สนับสนุนการเลี้ยงปศุสัตว์ได้แก่การเลี้ยงวัว ควายเพื่อใช้งาน บริโภค ตลอดจนเพื่อการแลกเปลี่ยนทางการค้า
- 3) ปรับปรุงตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งในเขตชุมชนเมืองและตลาดนัดในพื้นที่ชนบทเพื่อเป็น แหล่งแลกเปลี่ยนสินค้าและส่งเสริมการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่น

จ) แนวทางในการประสานชุมชนศูนย์กลาง

- 1) มุ่งไปสู่การยกระดับชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดในการเพิ่มบทบาททางด้านการค้า-บริการ รวมทั้งการให้บริการทางด้านสาธารณสุข

- เพื่อสร้างการเติบโตให้กับชุมชนโดยเฉพาะเทศบาลเมืองลำพูนซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักของจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการต่อพื้นที่โดยรอบ
- 2) ยกกระดับชุมชนศูนย์กลางระดับล่างเพื่อประสานการบริการด้านต่าง ๆ ให้พื้นที่โดยรอบได้รับความสะดวกและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคเกษตร
 - 3) ปรับปรุงโครงสร้างการคมนาคมระหว่างพื้นที่ชนบทโดยรอบกับศูนย์กลางระดับล่างให้สามารถใช้-รับบริการได้สะดวกขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาในรายสาขา (ตารางที่ 6.2)

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้และทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ แร่ แหล่งท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพเป็นแนวทางที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ ซึ่งควรจะได้มีการพัฒนาให้สามารถใช้ทรัพยากรเหล่านี้ให้ได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงและใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับทรัพยากรแร่เป็นทรัพยากรที่มีค่าในทางเศรษฐกิจของจังหวัด แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์จากทรัพยากรซึ่งควรสนับสนุนสิทธิในการจัดสรรทรัพยากรนี้แก่ท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายใน รวมทั้งการสนับสนุนนักลงทุนหรือกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นในการจัดสรรทรัพยากร

ข) ด้านการบริการพื้นฐาน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

-การคมนาคมขนส่งได้แก่การปรับปรุงสภาพทางและโครงข่ายการคมนาคมที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและศูนย์กลางอำเภอและระหว่างศูนย์กลางอำเภอภายในจังหวัด ซึ่งได้แก่ เส้นทางโครงการทางหลวงท้องถิ่น (แผนที่ 4.12) และเส้นทางที่เชื่อมต่อชุมชนอำเภอแม่ทาทางด้านตะวันออก และชุมชนอำเภอบ้านโฮ่งทางด้านตะวันตก

-ขยายบริการไฟฟ้าให้แก่พื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการบริการโดยเฉพาะเขตกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างและอำเภอลี้

-ขยายบริการประปาในชุมชนเมืองและจัดสรรน้ำสะอาดเพื่อการบริโภคอุปโภคในพื้นที่ชนบท

-ปรับปรุงและขยายการบริการทางด้านไปรษณีย์และโทรศัพทในเขตชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชนศูนย์กลางระดับล่างที่เชื่อมต่อกับพื้นที่ชนบท และพื้นที่ที่มี

ปัญหาในการเข้าถึง เนื่องจากขาดการเชื่อมต่อชุมชนทางถนน รวมทั้งพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ได้แก่ ชุมชนศูนย์กลางอำเภอสีและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง

ค) ด้านเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็นสาขาสำคัญ 3 สาขา คือ สาขาภาคเกษตร สาขาภาคอุตสาหกรรมและสาขาภาคบริการ

1) สาขาภาคเกษตร เป็นสาขาที่มีความสำคัญในการช่วยให้จังหวัดมีผลผลิตที่เพียงพอต่อการบริโภคภายในและ เพื่อแลกเปลี่ยนการบริการที่จำเป็นต่อภายนอก แม้ว่าที่ผ่านมาเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์จะลดลง แต่ผลผลิตที่จำเป็นในการบริโภคข้าว พืชผัก และอาหารโปรตีน จังหวัดก็สามารถผลิตเองได้ ทั้งนี้ก็ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มผลผลิตที่ขาดแคลนและขยายฐานการผลิตให้มากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการแลกเปลี่ยนผลผลิตกับภายนอก

2) สาขาภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมจะช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางด้านการเกษตรและลดการพึ่งพาจากภายนอก สำหรับแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ช่วยให้เกิดการกระจายรายได้และควรสนับสนุนให้มากได้แก่การพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ในเวลาว่างให้แก่คนส่วนใหญ่โดยตรง และควรให้ความสนใจต่ออุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการเกษตรที่อาศัยผลิตผลในท้องถิ่นโดยการสนับสนุนด้านความรู้ การเงินแก่นักลงทุนท้องถิ่นมากกว่าการสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่คนในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในกิจการและผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจจากอุตสาหกรรมนั้น ๆ อย่างแท้จริง เช่น การทำเหมืองแร่ เป็นต้น

3) สาขาการค้าและบริการ ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนา

- สนับสนุนการค้าและบริการในชุมชนศูนย์กลาง โดยเฉพาะสินค้าพิเศษ เฉพาะอย่างที่บริโภคภายในและที่จำเป็นเกี่ยวเนื่องกับอาชีพของท้องถิ่น ให้มีการแลกเปลี่ยนภายในมากขึ้น
- รวมทั้งการขยายสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการค้าและบริการ

ง) ด้านการบริการทางสังคม ควรกำหนดแนวทางการบริการที่จำเป็นต่อชุมชนในด้านประสิทธิภาพของการศึกษาและการสาธารณสุขให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบัน สถานบริการภายในจังหวัดมีเพียงพอและกระจายในศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญ แต่ความสามารถในการให้บริการยังอยู่ในขีดจำกัดโดยเฉพาะทางด้านสาธารณสุข ดังนั้นควรเพิ่มความสามารถในการ

ให้บริการโดยการจับบุคคลากร อุปกรณ์ ที่มีความสามารถในการให้บริการเพิ่มมากขึ้น สำหรับการบริการด้านการศึกษา ควรกำหนดแนวทางการบริการเพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจังหวัด นอกเหนือจากการบริการเพื่อการรู้หนังสือ โดยการจัดอบรมความรู้ทางด้านอาชีพ เช่น การเกษตร การลงทุน และหัตถอุตสาหกรรม การตลาด เป็นต้น ทั้งนี้ ควรได้รับการสนับสนุนทางด้านบริการจากหน่วยงานและการบริการของรัฐโดยการ เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นให้ประสานสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

จ) ด้านประชากร ควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของจังหวัด ซึ่งได้รับการศึกษาและมีความรู้ความสามารถมากในหลายด้าน โดยการสนับสนุนให้สร้างงานหรือประกอบอาชีพในท้องถิ่น และส่งเสริมบทบาทของเยาวชนให้มีความรู้ผูกพันกับชุมชนเพื่อจะได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ฉ) ด้านชุมชนศูนย์กลางและชนบท ชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่โดยรอบ ซึ่งระดับของชุมชนจะมีความสำคัญในการให้บริการที่ต่างกัน สำหรับชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดมีลำดับและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ศูนย์กลางระดับจังหวัด คือเทศบาลเมืองลำพูน ทำหน้าที่สำคัญในการบริการทางด้านการบริหาร การปกครอง การค้า การบริการเพื่อเกษตรกร การศึกษา สาธารณสุข และการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการต่าง ๆ เนื่องจากศูนย์กลางจังหวัดลำพูนมีบทบาทหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาภายในมาก ดังนั้น หน้าที่ของศูนย์กลางจังหวัดจึงควรมีพร้อมเคียงพื่อต่อการพัฒนาและการบริการภายใน ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าศูนย์กลางชุมชนจังหวัด ควรเพิ่มบทบาททางด้านการค้า โดยเฉพาะการค้าปลีก-ค้าส่ง และการรักษาพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการบริการทางด้านเกษตร เพื่อลดบทบาทการใช้บริการภายนอกคือจากเทศบาลนครเชียงใหม่และชุมชนใกล้เคียง

2) ศูนย์กลางระดับอำเภอ ได้แก่สุขาภิบาลป่าซาง สุขาภิบาลม่วงน้อย สุขาภิบาลวังดิน สุขาภิบาลบ้านไธสง สุขาภิบาลทาสบเส้า และชุมชนกิ่งกุ่มหัวช้าง

-สุขาภิบาลป่าซาง-ม่วงน้อย อำเภอป่าซาง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางอำเภอที่มีความสำคัญมากของจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ทางด้านการบริหาร การปกครอง(สุขาภิบาลป่าซาง) การค้า การศึกษา การบริการอื่น ๆ และการบริการที่จำเป็นต่อการเกษตร บทบาทสำคัญที่ควรสนับสนุนก็คือทางด้านเศรษฐกิจและการบริการที่จำเป็นต่อการเกษตร การพัฒนาหัตถอุตสาหกรรม

-สหภาพวิ้งตัน อำเภอลี้ สำหรับสหภาพวิ้งตันมีขอบเขตการให้บริการที่กว้างขวางมาก ปัจจุบันสหภาพวิ้งตันมีหน้าที่ในการให้บริการที่ครบทุกด้าน แต่ควรเน้นบทบาทในการให้บริการที่จำเป็นต่อการเกษตรและการรักษาพยาบาลให้มากขึ้นกว่าการบริการด้านการศึกษา หรือการค้า

-สหภาพบ้านไธสง อำเภอบ้านไธสงและสหภาพทาสบเส้า อำเภอแม่ทา มีหน้าที่ในการให้บริการทางการบริหาร การปกครอง การค้า และการสาธารณสุข รวมทั้งการบริการอื่น ๆ แต่สหภาพทั้งสองยังขาดบทบาทสำคัญทางด้านบริการที่จำเป็นต่อการเกษตร รวมทั้งควรปรับปรุงการให้บริการสาธารณสุข การค้าแต่พื้นที่โดยรอบ

-ชุมชนกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ปัจจุบันกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างยังไม่มีอำนาจในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้นหน้าที่สำคัญของชุมชนก็ได้แก่ การค้า สาธารณสุขและการบริการอื่น ๆ ซึ่งชุมชนควรเน้นบทบาทสำคัญในด้านที่ขาดแคลนคือ การศึกษา การบริการที่จำเป็นต่อการเกษตร และเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านการค้า และสาธารณสุขเพื่อให้สามารถยกระดับเป็นสหภาพได้ต่อไป

3) ศูนย์กลางอนุภาคระดับอำเภอ ได้แก่ สหภาพลุมพินี สหภาพบ้านแป้น อำเภอเมือง ปัจจุบันสหภาพทั้งสองมีระดับการให้บริการชุมชนโดยรอบเป็นการบริการภายในซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางการค้า การศึกษาและบริการอื่น ๆ สำหรับบทบาทศูนย์กลางควรเน้นการให้บริการด้านต่าง ๆ ให้เพียงพอ ยกเว้นทางด้านสาธารณสุขซึ่งต้องอาศัยชุมชนอื่นคือศูนย์กลางจังหวัด หรืออำเภอป่าซาง ชุมชนนครเจดีย์ ซึ่งสามารถให้บริการได้ใกล้ที่สุด

4) ศูนย์กลางชุมชนระดับล่าง ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้าน 4 ชุมชนซึ่งจะช่วยเสริมการกระจายบริการจากศูนย์กลางชุมชนระดับอำเภอให้พื้นที่โดยรอบได้รับการบริการที่จำเป็นสะดวกยิ่งขึ้น ปัจจุบันชุมชนเหล่านี้มีความพร้อมในการให้บริการที่แตกต่างกัน ดังนี้

-ชุมชนหมู่บ้านนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง มีความพร้อมในการให้บริการด้านต่าง ๆ มากที่สุด หน้าที่การให้บริการที่สำคัญของชุมชนได้แก่การสาธารณสุข การค้าและการศึกษา สำหรับทางด้านสาธารณสุขถือได้ว่าเป็นบทบาทหลักของชุมชนในการให้บริการระดับอำเภอ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลประจำอำเภอ นอกจากนี้ชุมชนยังมีความพร้อมทางด้านบริการอื่น ๆ และการค้าซึ่งสามารถเป็นจุดเชื่อมต่อการบริการแก่ชุมชนในอำเภอบ้านไธสงและลี้ได้ในอนาคต

-ชุมชนหมู่บ้านเวียงหนองล่อง อำเภอป่าซาง เป็นชุมชนที่มีความพร้อมในการให้บริการมากแต่บทบาทสำคัญของชุมชนคือความสำคัญทางด้านการค้า เนื่องจากเป็นที่ตั้งของศูนย์แลกเปลี่ยนสินค้าขนาดใหญ่ระดับอำเภอที่มีเขตการให้บริการไกลถึง 50 กิโลเมตร

-ชุมชนหมู่บ้านตากาศ อำเภอแม่ทา ชุมชนหมู่บ้านตากาศเป็นชุมชนที่
เชื่อมต่อกับศูนย์กลางอำเภอแม่ทาและชุมชนศูนย์กลางป่าซาง บ้านแป้น นอกจากจะมีความพร้อม
ในการให้บริการหลายด้าน บทบาทสำคัญในปัจจุบันของชุมชนก็คือทางด้านการค้า แต่ชุมชนควร
เพิ่มบทบาททางด้านการบริการการศึกษาให้มากขึ้นด้วย

-ชุมชนหมู่บ้านแม่ตืน อำเภอสี เนื่องจากเขตการให้บริการของอำเภอ
สีมีความกว้างขวางมากกว่าอำเภออื่น ศูนย์กลางชุมชนสาขาภิบาลวังดินแห่งเดียวไม่สามารถให้
บริการแก่พื้นที่โดยรอบได้สะดวก ทั้งถึง สำหรับชุมชนหมู่บ้านแม่ตืนเชื่อมต่อกับระหว่างศูนย์กลาง
อำเภอสีและบ้านโอง และเป็นจุดที่สามารถเชื่อมต่อกับชุมชนภายนอกอำเภอจอมทอง จังหวัด
เชียงใหม่ได้สะดวก ปัจจุบันชุมชนหมู่บ้านแม่ตืนมีประชากร ประมาณ 4,000 คน ความพร้อม
ในการให้บริการหลายด้าน และมีบทบาทสำคัญในด้านการกระจายบริการสาธารณสุข การค้าแก่
พื้นที่โดยรอบ ในอาณาเขต ประมาณ 10 กิโลเมตร

5) ศูนย์กลางเสริมระดับท้องถิ่น ได้แก่ชุมชนหมู่บ้านที่มีบทบาทสำคัญในการ
กระจายการบริการด้านต่าง ๆ ภายในจังหวัด 5 ชุมชน ซึ่งมีเขตให้บริการประมาณ 5 กิโลเมตร
ได้แก่

-ชุมชนหมู่บ้านสันติบึง อำเภอเมือง ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีความพร้อม
ในการให้บริการมาก แต่การให้บริการ เป็นการให้บริการ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของ
ชุมชนโดยรอบซึ่งช่วยลดบทบาทการพึ่งพาชุมชนระดับอื่น

-ชุมชนหมู่บ้านมาได้ หนองพาบ อำเภอเมือง เป็นชุมชนที่ช่วยอำนวยความสะดวก
ในการให้บริการแก่พื้นที่ที่มาใช้บริการศูนย์กลางจังหวัดไม่สะดวก เนื่องจากเส้น
ทางการคมนาคมมีโรงฆ่าที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดต่อ การให้บริการด้านต่าง ๆ จึงเป็นการ
ให้บริการ เพื่อสนองต่อความต้องการภายในเช่นกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการทางด้านการ
ค้ามากกว่าการให้บริการด้านอื่นแก่ชุมชนโดยรอบ

-ชุมชนหมู่บ้านหนองเกิด เหล่าแมว อำเภอป่าซางชุมชนทั้งสองแห่ง
เป็นการอำนวยความสะดวกแก่พื้นที่โดยรอบที่ติดต่อกับศูนย์กลางชุมชนอำเภอ สาขาภิบาลป่าซาง-
ม่วงน้อยไม่สะดวกเนื่องจากพื้นที่บางส่วนประชากรอาศัยอยู่นานแน่น ภายในเขตซึ่งโครงข่าย
การคมนาคมยังเข้าถึงได้ลำบาก บริการชุมชนหมู่บ้านทั้งสองจะช่วยลดค่าใช้จ่าย และการเสีย
เวลาโดยเฉพาะการให้บริการทางการค้าได้มากขึ้น สำหรับชุมชนหมู่บ้านหนองเกิดสามารถให้
บริการทางด้านสาธารณสุขรวมอยู่ด้วย

นอกจากจะ เสนอแนวทางการพัฒนาหน้าที่ และบทบาทชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ
ของจังหวัดควรจะได้กำหนดการประสานโครงการ ที่เสนอแนะทางด้านทรัพยากร เศรษฐกิจ

การบริการและบทบาทชุมชนศูนย์กลาง โดยการเสนอแนะในด้านกายภาพ ซึ่งจะช่วยประสานแผนงานในพื้นที่เป้าหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทสรุป

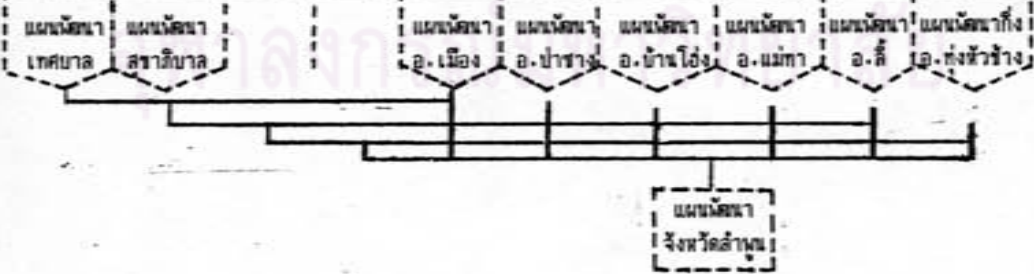
การศึกษาในบทนี้ ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการเสนอแนะการพัฒนาจังหวัด การดำเนินการขั้นต่อไปต้องอาศัยการศึกษาในกระบวนการต่อเนื่อง และได้รับการนำไปปฏิบัติดังที่เสนอแนะไว้ แต่ทั้งนี้ประการสำคัญโครงการแผนงาน ตามแนวทางที่เสนอแนะ ควรได้รับการศึกษาเงื่อนไขอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และอยู่ภายใต้แนวความคิดที่เข้าใจถูกต้องร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยที่ควรทำต่อ

1. ศึกษาบทบาท แนวความคิดในการวางแผนภาคปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อจังหวัดลำพูน
2. ศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัด จากศาสตร์แขนงอื่น หรือวิธีการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาในเชิงคุณภาพ การศึกษาสภาพพื้นที่จากการสำรวจภาพถ่ายดาวเทียม เป็นต้น
3. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของจังหวัด ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ เปรียบเทียบจากอดีตถึงปัจจุบันในเชิงประวัติศาสตร์
4. ศึกษาโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด
5. ศึกษาปัญหาเฉพาะพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลเมืองลำพูน สุขาภิบาลต่าง ๆ พื้นที่ชนบททั่วไป และเขตที่อยู่อาศัยของชาวเขา
6. ศึกษาความสัมพันธ์ของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการให้บริการต่อลำพูน
7. ศึกษาบทบาทของเทศบาลเมืองลำพูนที่มีต่อชุมชนศูนย์กลางระดับอำเภอ เช่น สุขาภิบาลป่าซาง สุขาภิบาลบ้านโฮ่ง สุขาภิบาลทาสบเส้า สุขาภิบาลวังดินและสุขาภิบาลอื่น ๆ ในด้านการให้บริการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง
8. ศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับชุมชนศูนย์กลางชนบท
9. ศึกษาความเป็นไปได้ในแผนงานและโครงการที่เสนอแนะ

ตารางที่ 6.1 ประสานแผนงานและโครงการในพื้นที่ (IRDP)

แผนงาน	พื้นที่	เทศบาล เมืองลำพูน	สาขาวิชา (7 แห่ง)	ศูนย์กลาง ท้องถิ่น	ชนบท	อ.เมือง	อ.ป่าซาง	อ.บ้านโฮ้ง	อ.แม่ทา	อ.สี	กิ่งอ.สูง หัวช้าง		
1.1 ทรัพยากรดิน					๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	ด้านกาดลาพ	1.
1.2 ทรัพยากรน้ำ					๕	๕	๕	๕	๕	๕			
1.3 ทรัพยากรป่าไม้					๕	๕	๕	๕	๕	๕			
1.4 ทรัพยากรแร่					๕	๕	๕	๕	๕	๕			
1.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว	๕	๕			๕	๕	๕	๕	๕	๕			
2.1 -การคมนาคมขนส่ง					๕	๕	๕	๕	๕	๕	ด้าน บริการพื้นฐาน	2.	
2.2 -ไฟฟ้า					๕	๕	๕	๕	๕	๕			
2.3 -ประปา	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕			
2.4 -การสื่อสาร-โทรคมนาคม	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕			
3.1 -เกษตร					๕	๕	๕	๕	๕	๕	ด้านเศรษฐกิจ	3.	
3.2 -อุตสาหกรรม					๕	๕	๕	๕	๕	๕			
3.3 -บริการ	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕			
4.1 -การศึกษา	๕	๕	๕	๕	๕						ด้านสังคม	4.	
4.2 -การสาธารณสุข	๕	๕	๕	๕	๕								
4.3 -การบริหาร-การปกครอง	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕			
5. ประชากร	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕	ด้านประชากร	5.
6. ระบบชุมชน	๕	๕	๕	๕	๕							ด้านระบบชุมชน	6.

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ หน้าที่ และหน่วยงานดำเนินการ

แผนงาน/โครงการ	หน้าที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐบาล			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
<p>1. แผนงานพัฒนาทรัพยากรภายในท้องถิ่น</p> <p>1.1 ทรัพยากรดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการเร่งรัดการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับสมรรถนะดิน -โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มพื้นที่ -โครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรฯ 	<ul style="list-style-type: none"> -อ.ป่าซาง อ.บ้านโฮ้ง อ.แม่ทา อ.สี -ที่ดินที่โดยเจเนาะ อ.สี รวมพื้นที่ 69-31ตร.กม. -พื้นที่เกษตรกรรมทั่วไปที่มีความเป็นไปได้ในการจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สลง. เกษตรจังหวัด -สลง. เกษตร ป่าไม้ ที่ดินจังหวัด -สลง. ปฏิรูปที่ดิน 			-เกษตรกร
<p>1.2 ทรัพยากรน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร -โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำตามธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทานเพื่อการเก็บกักและจัดสรรน้ำสู่พื้นที่การเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> -อ. เมือง อ.แม่ทา อ.สีและกิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง -แหล่งน้ำทั่วไปในจังหวัดและบางส่วนในเขตเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงมหาดไทย 	<ul style="list-style-type: none"> -สลง. ชลประทานจังหวัด -หน่วยเจาะสำรวจพัฒนาการน้ำบาดาล -สลง. เร่งรัดพัฒนาชนบท -สลง. ชลประทานจังหวัด -หน่วยเจาะสำรวจพัฒนาการน้ำบาดาล -สลง. เร่งรัดพัฒนาชนบท 			
<p>1.3 ทรัพยากรป่าไม้</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ -โครงการส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ -โครงการจัดหาไม้เพื่อทดแทนความขาดแคลนสำหรับใช้ภายในจังหวัด -โครงการสำรวจพื้นที่ป่าไม้เสื่อมสภาพและจัดสรรพื้นที่ทำกิน(สทก.) -โครงการส่งเสริมเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 9 แห่ง โดยเจเนาะเขต อ.แม่ทา อ.สี และกิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง -พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ -ทุกอำเภอของจังหวัด -พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและหมู่บ้านที่บุกรุกพื้นที่ทำกิน -โรงเรียนในจังหวัดและพื้นที่ป่าใกล้เคียง 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงพาณิชย์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สลง. ป่าไม้จังหวัด -สลง. ป่าไม้จังหวัด -สลง. ป่าไม้จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด -สลง. ศึกษาธิการ สลง. ป่าไม้จังหวัด 			<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการค้าไม้ -นักเรียน

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ หน้าที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	หน้าที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐบาล			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
<p>1.4 ทริฟายการนัร</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการสำรวจทริฟายการนัร -โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ทริฟายการนัร -โครงการส่งเสริมท้องถิ่นในการมีสำร่วร ในการพัฒนาประโยชน์จากทริฟายการนัร -โครงการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ความรู้และการเงินในการพัฒนาทริฟายการนัรแก่ท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่ทั่วไปที่มีความเป็นไปได้ -ผู้สนใจทั่วไป -หมู่บ้านในพื้นที่แหล่งนัร อ.ป่าซาง อ.บ้านโฮ้ง อ.สีอ.แม่ทาและกิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง -แหล่งนัรที่ได้รับประทานบัตร 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ -กระทรวงอุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> -สรง.ทริฟายการนัร -สรง.ทริฟายการนัร -สรง.ทริฟายการนัร -สรง.ทริฟายการนัร -สรง.ทริฟายการนัร 		<ul style="list-style-type: none"> -สถาเหมืองนัร -สถาบันการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการทำเหมืองนัร -ผู้ประกอบการทำเหมืองนัรท้องถิ่น -ธนาคารพาณิชย์
<p>1.5 ทริฟายการทอ้งเทีย</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการปรับปรุงสถานที่ทอ้งเทีย -โครงการประชาสัมพันธ์การทอ้งเทีย -โครงการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก -โครงการส่งเสริมคุณภาพสินค้าและตลาดสินค้าพื้นเมืองของทีระลิก 	<ul style="list-style-type: none"> -แหล่งทอ้งเทียที่สำคัญ -บุคคลภายในและภายนอก -เทศบาล สาขานิบาลป่าซาง สาขานิบาลวังคิงและเส้นทางสู่แหล่งทอ้งเทีย -อ.เมือง อ.ป่าซาง อ.บ้านโฮ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> -การทอ้งเทียแห่งประเทศไทย -การทอ้งเทียแห่งประเทศไทย -การทอ้งเทียแห่งประเทศไทยกรมทางหลวง -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงพาณิชย์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สรง.จังหวัด -สรง.จังหวัด -สรง.จังหวัด สรง.โยธาธิการจังหวัด -สรง.โยธาธิการจังหวัด -ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ สรง.พาณิชย์จังหวัด 		<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการธุรกิจทอ้งเทีย -ตลาดสินค้าต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง -ผู้ประกอบการธุรกิจ
<p>2. แผนงานพัฒนาและปรับปรุงการบริหารพื้นฐาน</p> <p>2.1 การคมนาคมขนส่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่ง ทางถนนให้สามารถใช้ได้ทุุกฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> -เส้นทางอุกรังภายในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงคมนาคม -กระทรวงมหาดไทย 	<ul style="list-style-type: none"> -สรง.โยธาธิการจังหวัด -สรง.เร่งรัดพัฒนาชนบท 	<ul style="list-style-type: none"> -องค์การบริหารส่วนจังหวัด 		

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ พื้นที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐ			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
<ul style="list-style-type: none"> -โครงการก่อสร้างและปรับปรุงโครงการขายการคมนาคมทางถนนให้ชุมชนสามารถเชื่อมต่อกันศูนย์กลางได้สะดวก -โครงการส่งเสริมให้มีการบริการขนส่งสินค้าให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> -เส้นทางรวม 23 เส้นทางและเส้นทางตามโครงการทางหลวงท้องถิ่น 15 โครงการ -เทศบาล สุขาภิบาลและศูนย์กลางชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงคมนาคม -กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงคมนาคม -บริษัทการบินไทย -การรถไฟแห่งประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง.โยธาธิการจังหวัด -สนง.เร่งรัดพัฒนาชนบท -สนง.ขนส่งจังหวัด 			-ผู้ประกอบการขนส่ง
<p>2.2 ไฟฟ้า</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการขยายไฟฟ้าสู่พื้นที่ที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> -ทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะ อ.สีและกิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง 	<ul style="list-style-type: none"> -การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 				
<p>2.3 ประปา</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค -โครงการส่งเสริมการใช้น้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> -เทศบาล สุขาภิบาลและหมู่บ้าน -ทุกหมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงมหาดไทย -การประปาส่วนภูมิภาค -กระทรวงสาธารณสุข -การประปาส่วนภูมิภาค 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง.เร่งรัดพัฒนาชนบท -สนง.สาธารณสุขจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -เทศบาล สุขาภิบาล 		-ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข
<p>2.4 การสื่อสารและโทรคมนาคม</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการขยายการบริการไปรษณีย์ให้สามารถให้บริการได้สะดวกรวดเร็ว -โครงการขยายเครือข่ายโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้สะดวกและปลอดภัย 	<ul style="list-style-type: none"> -ทุกหมู่บ้าน -ทุกอำเภอ โดยเฉพาะเขตชุมชนศูนย์กลาง 	<ul style="list-style-type: none"> -การสื่อสารแห่งประเทศไทย -องค์การโทรศัพท์ฯ 	<ul style="list-style-type: none"> -ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข -ชุมสายโทรศัพท์ 			
<p>3. แผนงานปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ</p> <p>3.1 คำขอร้องเกษตรกร</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการส่งเสริมการปลูกพืชไร่และผลไม้ในจังหวัด เช่น ข้าว ฝ้าย ไม้โตเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่เหมาะสมในการปลูก โดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่ได้ทำประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงพาณิชย์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง.เกษตรจังหวัด -สนง.พาณิชย์จังหวัด 			-ผู้ประกอบการท้องถิ่น

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ พื้นที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐบาล			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
<ul style="list-style-type: none"> -โครงการส่งเสริมการปลูกพืชชนิดใหม่ๆ เช่น พืชได้เมืองหนาว ไม้ -โครงการส่งเสริมการปลูกพืชที่สามารถแปรรูปครบวงจร เช่นต้นสา ตันจามจุรี ตันศาล -โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์อื่นๆเพื่อการเพื่อการบริโภค -โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคกระบือ และพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ -โครงการคัดเลือกพันธุ์พืชและสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่ที่เขาและมีความเหมาะสมในการปลูกโดยเฉพาะ อ.แม่ทา อ.สีและกิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง -พื้นที่เหมาะสมในการปลูกและใกล้แหล่งผลิต -แหล่งน้ำและหมู่บ้าน -เขตเหมาะสมสำหรับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ -ศูนย์กลางอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง. เกษตรจังหวัด -สนง. เกษตรจังหวัด -สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด -สนง. ปศุสัตว์จังหวัด สนง.ชลประทานจังหวัด -สนง. ปศุสัตว์จังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ -สถานีทดลองพันธุ์พืช สถานีผสมเทียม สนง. เกษตรจังหวัด สน.ปศุสัตว์จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -โครงการหลวง -ผู้ประกอบการท้องถิ่น -ผู้ประกอบการท้องถิ่น -ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> -ชาวเขา -ผู้ประกอบการท้องถิ่น -ผู้ประกอบการท้องถิ่น 	
<p>3.2 ด้านอุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการส่งเสริมนักลงทุนท้องถิ่นในการให้ความรู้การเงิน เพื่อสนับสนุนการลงทุนทางอุตสาหกรรม -โครงการกระจายการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เช่นอุตสาหกรรมในครัวเรือน -โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าขึ้นรูปรวมศูนย์ที่มีอยู่ในจังหวัด เช่น แป้ง กระเทียม สำโยและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> -ทั่วไป -พื้นที่ชนบท -พื้นที่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ 	<ul style="list-style-type: none"> -บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงอุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด -สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด -สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -ธนาคาร -ผู้ประกอบการท้องถิ่น -ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการท้องถิ่น -ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง 	

ตารางที่ 6-2 แผนงาน โครงการ พื้นที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ส่วนกลาง	ภาครัฐบาล	ส่วนท้องถิ่น	ภายนอก	ท้องถิ่น
			ส่วนภูมิภาค			
<p>3.3 ด้านบริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการสนับสนุนผู้ประกอบการค้าในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการค้าปลีก-ค้าส่ง และลดบทบาทการบริการโดยตรงจากเชียงใหม่ -โครงการส่งเสริมการค้าขายสินค้าภายในจังหวัด เช่น จัดสัมมนาสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคในเขตชุมชนเมืองและตลาดนัดในเขตชนบท 	<ul style="list-style-type: none"> -เทศบาลเมืองลำพูนและสุราษฎร์ -เทศบาลเมืองลำพูน สุราษฎร์และตลาดนัดของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงพาณิชย์ -กระทรวงพาณิชย์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง.พาณิชย์จังหวัด -สนง.พาณิชย์จังหวัด 			
<p>4. แผนการส่งเสริมการบริการและพัฒนาคุณภาพด้านสังคม</p> <p>4.1 การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการส่งเสริมให้รู้หนังสือ -โครงการส่งเสริมความรู้ที่ต้องการและจำเป็นต่อการพัฒนาจังหวัด เช่น อบรมความรู้ทางด้านการเกษตร หัตถอุตสาหกรรม อบรมความรู้ด้านการลงทุนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ -โครงการส่งเสริมการบริการด้านการศึกษา เช่น การพัฒนาห้องสมุด การจัดอ่านหนังสือในหมู่บ้าน -โครงการวางแผนการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> -ทั่วไปโดยเฉพาะผู้ไม่รู้หนังสือ -ทั่วไป -เทศบาลเมืองลำพูน สุราษฎร์และหมู่บ้านในชนบท -จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงศึกษาธิการ -กระทรวงศึกษาธิการ -กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กระทรวงศึกษาธิการ -กระทรวงศึกษาธิการ 	<ul style="list-style-type: none"> -ห้องสมุดประชาชน 		-อาสาสมัคร	
<p>4.2 การสาธารณสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการรักษาสุขภาพอนามัย -โครงการกระจายการบริการสาธารณสุขในพื้นที่ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> -ทั่วไป โดยเฉพาะพื้นที่ชนบท -พื้นที่ที่ไกลจากสถานอนามัย โดยเฉพาะอ.สี กิ่งอ.ทุ่งหัวช้างและบางส่วนของอ.แม่ทา 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงสาธารณสุข -กระทรวงสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> -สนง.สาธารณสุขจังหวัด -สนง.สาธารณสุขจังหวัด 			

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ พื้นที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐบาล			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
-โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการทางด้านสาธารณสุข	-โรงพยาบาลประจำจังหวัด อำเภอ และสถานีอนามัย	-กระทรวงสาธารณสุข	-โรงพยาบาลและสถานีอนามัย			-คลินิกและสถานพยาบาลเอกชน
4.3 การบริหารและการปกครอง -โครงการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างภาครัฐและเอกชน -โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น -โครงการพัฒนาผู้นำชุมชน -โครงการขยายหน่วยงานบริหารของรัฐ	-ทั่วไป -จังหวัด -เขตชุมชนและชนบท -เขตชุมชน	-กระทรวงมหาดไทย และอื่น ๆ -กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงมหาดไทย และอื่น ๆ	-ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานชุมชน -ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานชุมชน -ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานชุมชน	-นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี -นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี		-ผู้นำท้องถิ่น -ผู้นำท้องถิ่น
5. แผนการพัฒนาประชากร -โครงการรณรงค์การวางแผนครอบครัว -โครงการส่งเสริมบทบาทเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น -โครงการแก้ปัญหาการย้ายถิ่นเพื่อการหางานทำ -โครงการบริหารทรัพยากรบุคคลระดับสูงเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น -โครงการดูแลเด็กและประชากรวัยชรา	-ทั่วไปโดยเฉพาะชนบทและหมู่บ้านชาวเขา -ทั่วไป -ทั่วไปโดยเฉพาะชนบท -ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป -ชุมชนเมืองและชนบท	-กระทรวงสาธารณสุข -กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สบง. ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ -กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม -กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี -กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ	-สบง. สาธารณสุขจังหวัด ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา -สบง. แรงงานจังหวัด สบง. อุตสาหกรรมจังหวัด -สบง. สาธารณสุขจังหวัด ประชาสงเคราะห์จังหวัด หน่วยงานชุมชน	-โรงเรียน -สภาตำบล	-สมาคมวางแผนครอบครัว	-ผู้ประกอบการในจังหวัด -โรงเรียนอนุบาล

ตารางที่ 6.2 แผนงาน โครงการ หน้าที่ และหน่วยงานดำเนินการ (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานดำเนินการที่เกี่ยวข้อง			ภาคเอกชน	
		ภาครัฐบาล			ภายนอก	ท้องถิ่น
		ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น		
<p>6. แผนงานพัฒนาชุมชนศูนย์กลางและชนบท</p> <p>6.1 ชุมชนเทศบาลเมืองลำพูน</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการวางแผนและดำเนินการตามผังเมืองรวม -โครงการพัฒนาบทบาททางค้า เศรษฐกิจเพื่อบริการชุมชนระดับอื่นในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -เขตผังเมืองรวม -เขตเทศบาลเมืองลำพูน 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงพาณิชย์ 	<ul style="list-style-type: none"> -สง.พาณิชย์จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> -เทศบาลเมืองลำพูน 		<ul style="list-style-type: none"> -ผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศเทศบาล
<p>6.2 ชุมชนศูนย์กลางอำเภอ</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการวางแผนและดำเนินการตามผังชนบท -โครงการพัฒนาความพร้อมในการบริการค่อพื้นที่ชนบท 	<ul style="list-style-type: none"> -สุขาภิบาล -สุขาภิบาล 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงมหาดไทย 		<ul style="list-style-type: none"> -สุขาภิบาล -สุขาภิบาล 		
<p>6.3 ชุมชนศูนย์กลางชนบท</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการออกฐานชุมชนเพื่อลดความเดือดร้อนในการรับบริการจากศูนย์กลางจังหวัดและอำเภอ 	<ul style="list-style-type: none"> 1.ศูนย์กลางอนลาด-หมู่บ้านนกรเจดีย์ หมู่บ้านเวียงพวงสอง อ.ป่าซาง 2.ศูนย์กลางชนบท -หมู่บ้านท่ากาศ อ.แม่ทา หมู่บ้านแมตืน อ.ลี หมู่บ้านสันเริ่มปิง ม้าใต้ และนพญาขาว อ.เมือง 3.ศูนย์กลางกิ่งยี่งอ -หมู่บ้านหนองเกิด เหล่าแมว อ.ป่าซาง 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงมหาดไทย 				
<p>6.4 พื้นที่ชนบทโคจรอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> -โครงการส่งเสริมการพึ่งตนเองของชุมชน -โครงการบริการสัญจรในพื้นที่นอกเขตการรับบริการของชุมชนศูนย์กลาง 	<ul style="list-style-type: none"> -หมู่บ้านชนบท -ค.หัวฮอยาบ อ.เวียง -ค.หนองปลาสาวย อ.บ้านโฮ้ง -ค.ท่าชุมเงิน อ.แม่ทา ค.แมตืน อ.ลี และค.กิ่งหัวช้าง ตะเคียน-ป๋ม กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง 	<ul style="list-style-type: none"> -กระทรวงมหาดไทย -กระทรวงสาธารณสุข -กระทรวงพาณิชย์ -กระทรวงสาธารณสุข -กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 		<ul style="list-style-type: none"> -หมู่บ้าน 		